

Příloha č. 2

I. Brownfields = „deprimující zóny“ - obecně

Ing. Milan Damborský, Sekce regionálního rozvoje MMR

Na MMR definujeme brownfields jako: “Všechny pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji původní funkci nebo jsou nedostatečně využité. Tyto nemovitosti také ekonomicky a fyzicky deprimují sebe sama i své okolí. Složitostí a nákladností na řešení problémů spojených s renovací a ozdravením pak tyto nemovitosti odrazují soukromý kapitál od účinné intervence“.

K anglickému „brownfield“ používáme českého ekvivalentu „**deprimující zóna**“.

brownfield = deprimující zóna

Ministerstvo pro místní rozvoj sleduje stejně jako celá veřejná správa veřejný zájem, který je v tomto případě odvozen od **negativních externalit, které „deprimující zóna“ vytváří** tj. negativní hodnoty, které neprochází trhem:

- bydlení vedle opuštěné továrny snižuje jeho hodnotu,
- opuštěné plochy ve městě snižují efektivnost infrastruktury,
- vznikají ekologické hrozby apod.

Tyto negativa nepocítuje majitel brownfields (pokud existuje), ale okolí - většinou obyvatelé daného místa. Situace se dá přirovnat k situaci, kdy se k Vám nastěhuje problémový soused.

Existuje možnost zkusit majitele přinutit k jednání za účelem odstranění těchto negativních externalit. Pokud to lze měl by toho stát využít a přinutit **majitele negativní externality** odstranit na své náklady.

Problém je, že vyčištění „deprimující zóny“ je pro majitele příliš nákladné nebo tento majitel dokonce neexistuje. O koupi „deprimující zóny“ není zájem, protože je mnohem efektivnější investovat na zelené louce a tak se ani nový majitel nenajde.

Nabízí se řešení pomocí omezení investování na zelených loukách. To ovšem znamená značné odrazení zahraničních investorů a další regulaci trhu a omezování trhu v hledání rovnováhy.

Do řešení „deprimujících zón“ se proto vkládá stát s cílem pomoci lidem, kteří problémy nezavinili, ale jsou jimi negativně postiženi. Nejde tedy primárně o podporu majitele „deprimující zóny“.

II. Deprimující zóny a MMR

Průmyslové deprimující zóny

MMR se v současnosti zabývá průmyslovými brownfields v rámci Regionálního programu podpory rozvoje severozápadních Čech a Moravskoslezského regionu. Dotační titul č. 1 – Investiční příprava průmyslových ploch a dalších objektů pro podnikání, revitalizace a oživení zastaralých a nevyužívaných průmyslových areálů.

V rámci dotačního titulu č. 1 byly za dobu existence programu poskytnuty dotace ve výši 250 mil. Kč, které podpořili investice na přípravu průmyslových ploch pro podnikání a revitalizaci za 850 mil. Kč. Přesné investice do deprimujících zón nelze rozklíčovat.

Neprůmyslové deprimující zóny a MMR

A. Společný operační program (strana 93 – subkapitola 4.2.6. Opatření 2.3 Regenerace a revitalizace vybraných měst)

Jedná se opatření, které bude podporovat omezený počet ucelených investičních projektů měst, zkvalitňujících jejich celkové životní prostředí a životní podmínky obyvatel a zaměřených na regeneraci a revitalizaci upadajících jader měst (opatření představuje východisko a přípravu pro budoucí řešení problematiky měst v rámci iniciativy Společenství URBAN).

Typy podporovaných projektů jsou:

- Regenerace urbanizovaného území města, postiženého útlumem hospodářských nebo společenských aktivit (bývalá továrna, kasárna, nádraží apod.)
- Regenerace historických jader měst

Kritéria přijatelnosti pro zařazení projektů do programu

(z uvedených kritérií přijatelnosti musí žádající město splňovat alespoň tři)

- vysoká míra nezaměstnanosti,
- nízká úroveň ekonomické aktivity,
- nízké příjmy a existence sociální exkluze,
- potřeba konverze vzhledem k ekonomickým a sociálním potížím,
- vysoký počet přistěhovalců, etnických skupin, menšin nebo uprchlíků,
- nízká úroveň vzdělání, podstatné rozdíly v dovednostech a nedokončená školní docházka,
- vysoká úroveň kriminality a delikvence,
- nepříznivé demografické trendy,
- zvláště zanedbané prostředí.

Bude vybráno min. 7 pilotních projektů ve městech nad 10 tis. do 100 tis. obyvatel dvoukolovým výběrovým řízením. V České republice je 131 měst nad 10 000 obyvatel, z nichž většina bude schopna splnit tři z výše uvedených kritérií. Výběr by proto měl zohlednit, jak by mohl být dopad tohoto opatření maximalizován a jak připravit i do budoucna množství jasně zaměřených projektů, které budou rozvíjeny a podporovány.

Indikátory a jejich kvantifikace

Výstupy	
Počet měst s realizovanými projekty regenerace a revitalizace měst	min. 7
Výsledky	
Počet obyvatel měst se zlepšeným životním prostředím a životními	20 000

podmínkami (obyvatelé v částech měst, kde budou realizovány projekty)	
Počet nově vytvořených hrubých pracovních míst	150

Koneční uživatelé

Obce (vybraná města).

Veřejná podpora

V rámci opatření nebude poskytována veřejná podpora podnikům.

Časový rozvrh

- 3 roky (2004 – 2006)

Finanční rámec opatření

Veřejné zdroje (v €)						
Celkem	EU	ČR				
	ERDF	celkem	centrální (MMR)	Regionální	místní (města)	ostatní
30 022 587	22 516 940	7 505 647	3 752 824	-	3 752 823	-

Podpora

Formou podpory bude nevratná přímá pomoc (dotace), příspěvek ERDF (cca 22.5 mil. €) dosáhne 75 % veřejných uznatelných nákladů opatření. Spolufinancování ČR (cca 7.5 mil. €), z toho zhruba 50% MMR a 50% vybraná města.

Územní vymezení

Všechny regiony soudržnosti Cíle 1.

Orientační velikost projektů

Opatření	Minimální přípustná výše celkových uznatelných nákladů projektů (v tis. Kč)	Maximální doporučená výše celkových uznatelných nákladů (v tis. Kč)
Regenerace a revitalizace vybraných měst	30 000	250 000

B. Program podpory rozvoje území výrazně postižených zánikem nebo redukcí vojenských posádek

Program podpory rozvoje území výrazně postižených zánikem nebo redukcí vojenských posádek je nový program. Na program je vyčleněno pro rok 2004 celkem 350 mil. Kč. (MMR 300, MPO 50). Podprogram zaměřený na byty má vyčleněno 145 mil. Kč, infrastruktura 140 mil. Kč, územní plánování 15 mil. Kč. Podpora činí až 50% skutečných nákladů. Tyto prostředky jsou skutečně nedostačující vzhledem k potřebám měst. Jsou schopné je vyčerpat třeba jen dvě města (např. Hodonín a Prostějov).

C. Deprimující zóny a Praha

Praha je zařazena do samostatného JPD, který je výrazně orientován na životní prostředí a disponuje rozpočtem větším než 63 milionů eur. Právě z této částky budou kromě dalších oblastí financovány i projekty pro rekultivaci deprimujících zón.

D. Výzkum deprimujících zón na MMR

Jednou z priorit programu výzkumu MMR 2004 až 2006 s názvem „VÝZKUM PRO POTŘEBY REGIONŮ“ je priorita „NEPRŮMYSLOVÉ DEPRIMUJÍCÍ ZÓNY“. Cílem této priority programu „VĚDA A VÝZKUM PRO POTŘEBY REGIONŮ“ jsou návody pro integraci neprůmyslových deprimujících zón do sociálních a ekonomických vazeb využitelných orgány obce. Při hledání návodů je třeba klást důraz na možnost využití pro inovační podnikání. Součástí očekávaných výsledků jsou případové studie o integraci neprůmyslových deprimujících zón. Ověření splnění cílů nalezení návodů pro integraci neprůmyslových deprimujících zón jejich použitím v územně plánovací dokumentaci a ostatních strategických dokumentech. Na základě těchto užití bude určeno pomocí příjmů a výdajů místních a regionálních správ (a odvozených ukazatelů z těchto údajů) splnění cíle.

Zda bude v budoucnu zaveden **nový program** zaměřený na řešení deprimujících zón, který by **doplňoval SROP** bude záležet také na výsledcích tohoto výzkumu.